

ויהי באמרם אליו יום ויום וגו'. במדרש (אסתר רבה ז, ו) ר' יוחנן בשם ר' בנימין ברבי לוי בניה של רחל ניסן שוה וגדולתן שוה הדא הוא דכתיב ויהי כדברה אל יוסף יום יום (בראשית לט, י) וכאן כתיב ויהי באמרם אליו יום ולא שמע אליהם (אסתר ג, ד) ולהלן כתיב ולא שמע אליה לשבב אצלה וגדולתן שוה, הדא הוא דכתיב ויסר פרעה את סבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש (בראשית מא, מב) וכאן כתיב ויסר המלך את סבעתו אשר העביר מתמן ויתנה למרדכי (אסתר ח, ב). להלן כתיב וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אנרד (בראשית שם, מג), וכאן כתיב ונתון הלבוש והסוס וקראו לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו (אסתר ו, ט).

מה אמר מרדכי למי שאמר לו מדוע אתה עובר את מצות המלך, ר' לוי אמר אמר להם מרדכי משה רבינו ע"ה הזהיר לנו בחזרה ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה (דברים כו, טו) וזה רשע עושה עצמו עבודה זרה, וישעיה הנביא הזהירנו חללו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא (ישעיהו ב'כב). ודא צורה אלא שאנו איסגנטירין של הקב"ה שכל השבטים נולדו בחוץ לארץ וזקני נולד בארץ ישראל, אמרין ליה ונימר ליה מיד ויגידו להמן וגו' אמר להון המן אמרין ליה זקני הלא הוא השתחוה לזקני הה"ד ותגשן השפחות וגו' ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו (בראשית לג, ו-ז) היתבי ועדיין לא נולד בנימין, אמרין ליה הדא הוא דכתיב ויגידו להמן.

המדרש הזה בא לומר כי יוסף ובנימין הם שוים בזה שהם חזקים באמונה, והם קשים ועומדים אין אדם יכול לפחות אותם אל הרע רק הם עומדים באמונתם, וכל זה מפני כי הם נטועים עם השכינה, כי בנימין הלא השכינה היתה בחלקו וכדכתיב ובין כתפיו שכן (דברים לג, יב), ועוד כי הוא נולד בארץ ישראל שמוזה תראה כי הוא שכן אל ה' יתברך וקשה להוציא אותו משם באשר הוא עם השכינה, ויוסף גם כן היתה השכינה בחלקו הלא משכן שילה הוא בחלקו, לכך נחשבים שהם דבקים עם השכינה, ושני דברים שהם ביחד אין לפרוש אותם זה מזה כלל, ולכך אמר כי אצל יוסף כתיב ויהי כדברה אל יוסף יום יום (בראשית לט, י) ופירוש ניסן היינו שהיו מנוסים בזה בניסיון, שהיתה כל יום ויום מדברת אליו והיתה רוצה לפתות אותו והיה מנוסה כזה.

ובן אצל מרדכי כתיב ויהי באמרם אליו יום יום היה מנוסה גם כן כזה, ולפיכך גם כן גדולתן שוה כאשר היו שוים בצדקתם שהיו מנוסים ועומדים ולא סרו מן ה' יתברך, כך גדולתן שנתן להם ה' יתברך היו שוים בו, וגדולתן שהיו קרובים אל המלכות, ולפיכך נתן המלך טבעתו על ידם, וזה היה להם מפני שהם קרובים אל המלך מלכי מלכים ולא סרו מאתו, לכך היה המלך הוא ה' יתברך קרוב להם, ומפני זה זכו שהמלך נתן טבעתו על ידם הוא מלך בשר ודם למטה, וזה מורה כי המלך בשר ודם קרוב להם.

ואלו שני דברים דהיינו ניסן וגדולתן שייכים זה לזה, כי ניסן שהם דבקים בו יתברך ואינם סרים מאתו, וגדולתן מה שה' יתברך אחס בכל דבר וכמו שהם עם ה' יתברך כך ה' יתברך אתם.

ועוד אמר מרדכי כי זקני נולד בארץ ואלו שאר שבטים נולדו בחוץ לארץ, ומזה תלמוד כי בנימין הוא לחלק ה' יתברך כי כל הארצות הם לאומה אשר הם אינם לחלק ה' יתברך, רק ארץ ישראל הוא לחלק ה' יתברך, ולכן אמרו הדר בחוץ לארץ כמי שאין לו אלוה (כתובות קי, ב), לפי כי ארץ ישראל הוא אל ה' יתברך ושאר ארצות מפני שהם לאומות ושרים העליונים מושלים עליהם, ולפיכך נחשב כאלו אין לו אלוה, ואם כן אין לך בשבטים שהוא רחוק מעבודה זרה כמו בנימין.

וכאשר אמרו דברים אלו להמן אמר וכי עדיף מן יעקב שהיה משתחוה לעשיו מפני שעשיו חשוב יותר, ואם כן אפילו אתה אומר שאין ראוי לך להשתחוות לעבודה זרה כיון דמחוייב מפני חשיבותו להשתחוות לו יש לו לעשות, על זה השיב מרדכי ועדיין לא נולד בנימין שאז היה עשיו חשוב יותר והיה ירו על יעקב, אבל כשנולד בנימין שהוא אחרון בבניו והוא אבן נגף וצור מכשול לעשיו כמו שאמרנו אין עשיו נופל אלא ביד בניה של רחל שנאמר אם לא יסחבום צעירי הצאן (ירמיהו ג, מה) ומפני כך אין לעשיו יד העליונה אם כן אין הדעת נותן שישתחוה לו מצד חשיבותו רק שעשה עצמו עבודה זרה, ומה שאין מתנגד אליו רק צעירי הצאן דבר זה נתבאר למעלה אצל ויהי אומן את הדסה שהיא חכמה עליונה.

(אך חב"ש, באה"ל)